

AUTOREPRESENTACIÓ D'UN THINK TANK

Àgora: Noves idees en marxa

Ursula Berge / Directora d'Àgora
www.agora.nu

El 1979 Margaret Thatcher va guanyar les eleccions i va esdevenir la primera ministra de la Gran Bretanya. Ronald Reagan va arribar a la presidència dels Estats Units un any després. Aquells dos anys van marcar l'inici d'una nova era política a tot el món. Thatcher i Reagan no només van ser líders polítics forts, sinó que també van tenir un paper extremament important en la creació dels fonaments ideològics i les pràctiques del neoliberalisme, que ambdós van materialitzar en sengles famosos fenòmens polítics coneguts com thatcherisme i reaganomics. Des d'aquesta òptica, això va representar l'inici d'una ideologia neoliberal generalitzada que marcava la direcció que havia de seguir la societat.

En aquell moment, Suècia havia estat governada pels socialdemòcrates durant gairebé 50 anys. Suècia era, sense cap mena de dubte, un país governat per valors socialdemòcrates, un fet que es demostrava sobretot en la seva ambició de crear un Estat del benestar integrador.

En aquest context polític, els valors del neoliberalisme procedents dels Estats Units i la Gran Bretanya també van començar a exercir la seva influència sobre els valors suecs. La reducció d'impostos –que contribuïa a augmentar les desigualtats socials– i les propostes de limitar i privatitzar el sistema de benestar començaven a rebre suport. Els traçuts portaveus i think tanks neoliberals van aconseguir situar aquestes idees dins el corrent dominant de la política sueca amb una força impressionant. Des dels anys vuitanta han tingut lloc grans canvis a Suècia, sobretot pel que fa a l'Estat del benestar, com ara la privatització d'hospitals, escoles i els serveis d'atenció a la gent gran, idees que eren inconcebibles per la societat sueca ara fa només deu anys.

El fet més curiós, però, no és que aquestes idees s'introduïssin a Suècia, com també va passar a molts altres països, sinó que la reacció ideològica dels socialdemòcrates i dels socialistes davant d'aquest fet va ser pràcticament nul·la. L'esquerra no tenia cap mena de preparació ideològica i la nova situació política la va agafar per sorpresa. Per tot això, l'onada neoliberal va entrar a Suècia amb una empenta molt més gran del que ningú podia haver arribat a imaginar. La forta onada neoliberal internacional, en combinació amb el govern liberal conservador que va tenir Suècia entre el 1991 i el 1994, va fer que es possessin en marxa moltes pràctiques polítiques de tipus neoliberal. A les eleccions del 1994, els socialdemòcrates van recuperar el poder. Es van revertir algunes de les reformes neoliberals, però el fet més interessant és que ni el partit socialdemòcrata ni tampoc l'esquerra tenien cap solució alternativa a les idees neoliberals. Estaven, en el millor dels casos, en contra de les solucions neoliberals, però els mancaven bones alternatives.

El naixement d'Àgora

Enmig d'aquest panorama polític, va néixer el think tank Àgora. Àgora es va crear l'any 2000 i és un think tank progressista de centre-esquerra. Àgora no té lligams ideològics ni organitzatius amb cap partit polític ni cap sindicat. En el moment de la seva creació, tant els neoliberals com els liberals suecs tenien els seus propis think tanks, però no n'hi havia cap que representés l'esquerra. Àgora va cobrir una necessitat molt evident d'aprofundir en el debat polític i de trobar referents i models ideològics per a la política progressista del futur.

Àgora treballa amb mètodes tradicionals de creació d'opinió. Àgora és una editorial, organitza seminaris, conferències, projectes, visites d'estudi i participa en el debat d'un ampli ventall de temes. També publica informes de recerca i treballa en la creació d'una xarxa d'investigadors progressistes del país i de fora, amb la clara intenció d'establir millors lligams i processos d'aprenentatge entre recerca i política, i també per desenvolupar el treball ideològic dins el mateix think tank i a la societat en general.

Àgora vol crear nous coneixements i encapçalar un debat ideològic combinat amb suggeriments polítics concrets. Àgora centra la seva acció entorn de cinc temes: la globalització i els nous moviments socials, el futur de l'Estat del benestar, la vida laboral i les seves condicions, els valors i la democràcia. Entre els temes d'interès que es van tractar l'any passat hi ha el racisme, la immigració i Europa. Tots els debats parteixen de la interpretació d'aquests temes des d'un punt de vista actual de classe, gènere, llibertat d'opció sexual i ètnia.

L'organització

Àgora forma part del grup Arena (www.arenagruppen.se), que comprèn no només el nostre think tank, sinó també l'editorial Atlas, la revista Arena, les activitats de seminari del programa Arena i la publicació Media in Focus. Tot plegat, 11 persones treballen en aquest entorn de progrés. A més, hi ha entre 20 i 30 investigadors connectats a la xarxa a través d'Àgora. El grup Arena és propietat d'una organització sense ànim de lucre que està formada per la gent que hi treballa i altres persones properes al grup. És organitzativament independent de partits polítics, sindicats o altres entitats.

Pel que fa al finançament, Àgora i el grup Arena disposen de tres fonts d'ingressos principals. La més important és la possibilitat de subscriure's a tot allò que genera el grup. Avui dia, gairebé 50 organitzacions, empreses i sindicats estan subscrits a les activitats del grup Arena i ho fan mitjançant el pagament d'una quota que oscil·la entre 1.000 i 50.000 corones anuals (110-5.520 euros). Els ingressos procedents de la venda de llibres representen com a mínim el 50 per cent dels ingressos totals. La tercera font d'ingressos són els diferents projectes de publicació de llibres i l'organització de seminaris, conferències i altres activitats per a altres organitzacions.

Àgora està encapçalat per la seva directora i el personal que hi treballa, però disposa d'un consell d'assessors format per 15 importants creadors d'opinió, un consell d'investigadors també de 15 membres i un grup central amb la presència dels

subscriptors més importants. El grup central d'Àgora, com també tots dos consells, només exerceixen com a assessors de la direcció i del personal d'Àgora.

El paper d'Àgora

Així, doncs, Àgora només té tres anys, però l'opinió generalitzada és que la seva presència ha influït decisivament en el debat polític de Suècia. Els temes que inicialment va introduir feien referència, sobretot, a la globalització. Amb la publicació de llibres sobre el moviment ATTAC, la taxa Tobin, la crisi del deute als països del sud, els paradisos fiscals, la qüestió de l'aigua i molts altres, la globalització va passar a ser el tema cabdal d'un intens debat al país durant els anys 2000 i 2001. Des d'aleshores, Àgora també ha tingut un paper important a l'hora de demostrar l'augment de les desigualtats socials, tant a escala internacional –entre països i a l'interior de cada país– com també dins l'Estat del benestar suec. Altres temes en què Àgora ha fet una important contribució són, per exemple, l'augment de les desigualtats ètniques a Suècia i la tendència general –exemplificada per les polítiques del Banc Central Europeu– cap a una economia que escapa del control democràtic, entre d'altres.

El futur d'Àgora

Malauradament, els partits polítics actuals no contribueixen a aprofundir en el debat ideològic de Suècia. La seva tasca es concentra en els temes importants del dia a dia i ja no tenen la possibilitat de treballar els coneixements ni de ser l'avantguarda de les noves qüestions que es plantegen a la societat. Pel que fa a temes progressistes com ara el medi ambient, la igualtat entre homes i dones, l'homosexualitat, el vegetarianisme, els drets dels animals i la globalització, els think tanks i els nous moviments socials actuals tenen un paper molt més important que els partits polítics. Estic convençuda que en els propers anys aquesta distinció de papers encara es farà més palesa. Els partits polítics han de tractar els temes d'una manera global i són els creadors d'opinió dins el sistema parlamentari, però mai no aconseguiran el grau de compromís, activisme i profund coneixement que els nous moviments socials poden assolir en camps molt especialitzats. Sovint els think tanks, com els partits polítics, treballen amb un ampli ventall de temes, però disposen de més temps per treballar amb les qüestions ideològiques i, per tant, tenen la possibilitat d'aprofundir els seus coneixements.

Per això la divisió de papers dins la política progressista és molt important. Els think tanks, els investigadors, els nous moviments socials, els sindicats i els partits polítics d'esquerra són una part molt important en la creació del progrés de la societat del futur. El neoliberalisme dominava el debat ideològic de Suècia durant els anys vuitanta i noranta, però des de l'any 2000 l'onada progressista experimentada a tot el món també hi ha arribat. Àgora pretén estendre aquesta onada i introduir dins el debat polític una ideologia progressista sòlida basada en el coneixement. Estem segurs que l'endormiscament ideològic de les forces progressistes durant l'era neoliberal no es tornarà a repetir si els think tanks progressistes, els moviments socials i la resta d'organitzacions restem ben desperts i introduïm més coneixements i arguments sobre nous temes i problemes en el debat polític, a més de proposar noves solucions, si més no parcials.

És evident que els think tanks independents no són una moda passatgera, sinó que s'estan consolidant no solament als països anglosaxons que els van veure néixer sinó també en altres països. Fins ara, els resultats d'Àgora a Suècia en són una prova manifesta.